

ด่วนที่สุด บันทึกข้อความ

กรมประชาสัมพันธ์
เลขรับ 7595
วันที่ 10/01/45
เวลา 11.45 น.

ส่วนราชการ ..... สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๕๓๗๖
 ที่ นร ๐๑๐๑/ว ๒๖๑ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕
 เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง “นโยบายของรัฐบาล
 เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม”

๑) เรียน อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์

สำนักนายกรัฐมนตรีขอส่งสำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด
 ที่ นร ๐๕๐๕/ว(ล) ๒๘๘๖ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา
 เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง “นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา
 ศาสนา และวัฒนธรรม” มาเพื่อโปรดทราบ ตามที่แนบมาพร้อมนี้

[Signature]

(นายพันธุ์ชัย วัฒนชัย)

รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
 ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๒) เรียน อปส.
 เพื่อโปรดทราบ และ สลก. จะได้เวียนแจ้งให้
 ทุกหน่วยงานทราบทั่วกัน

[Signature]
 (นายเสมอ นิ่มเงิน)
 ลนท.
 ๑๐ ก.พ. ๕๕

๓) - ดำเนินการตามเสนอ
[Signature]
 (นางลดาวัลย์ บัวเอี่ยม)

๔) ที่ นร ๐๒๐๑.๐๑/ว ๒๘๘
 เรียน ผอ.สำนัก.ผอ.กอง และหัวหน้าหน่วยงาน
 เพื่อโปรดทราบ

ร.อปส.
 10 ก.พ. 2555

[Signature]
 (นายเสมอ นิ่มเงิน)
 เลขานุการกรม

อปส.(นายธีระพงษ์ โสิดาศรี) .....
 ๑๐ ก.พ. ๒๕๕๕

ร.นส. (นางลดาวัลย์ บัวเอี่ยม) 451
 10 ก.พ. 2555

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ว(ล)๒๕๕๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐
๓๕๖๐
๓ ก.พ. ๕๕
๑๑.๐๐น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง
ของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กองกลาง
เลขรับ
วันที่ ๓ ก.พ. ๕๕
เวลา ๑๑.๐๐น.

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ สศ ๐๐๐๑/๑๐๘
ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๕

ด้วยสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอความเห็น
และข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง “นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับ
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม” มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏ
ตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

รองนายกรัฐมนตรี (นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี
ได้มีคำสั่งมอบให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักรับความเห็นและข้อเสนอแนะ
ของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องนี้ไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น
กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้น ทั้งนี้ ให้เชิญผู้แทนสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เข้าร่วมพิจารณาด้วย เพื่อจัดทำรายงานผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว
เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้แจ้งผล
การพิจารณาหรือผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีต่อสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และเปิดเผยให้สาธารณชนทราบตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริ เลิศธรรมเทวี)

ที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๔๔ โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖

www.cabinet.thaigov.go.th

ถ้าหากถูกต้อง

(นายสมชาย วรรณคง)

นักจัดการงานทั่วไป ระดับ ๖

ที่ สศ ๐๐๐๑/ ๑๐๓

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๒ และ ๓ กทม. ๑๐๒๑๕

๒๓ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง “นโยบายของรัฐบาล
เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม”

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ สศ ๐๐๐๑/๑๐๓
ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๕

๒. สำเนาหนังสือสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ สศ ๐๐๐๑/๑๐๓
ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๕ และสำเนาความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบให้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “นโยบายของรัฐบาล
เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม” ต่อคณะรัฐมนตรี

ในการนี้ สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงขอส่งความเห็นและข้อเสนอแนะ
ดังกล่าว เพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายชั่งทอง โอภาสศิริวิทย์)

เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นายปัญญา อุทัยราษฎร์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

สำนักกิจการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โทร. ๐-๒๑๔๑-๓๑๘๗ , ๐-๒๑๔๑-๓๒๘๗

โทรสาร ๐-๒๑๔๓-๔๗๑๐

๒๓ มกราคม ๒๕๕๕

ที่ สศ ๐๐๐๑/๑๐๓

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
๑๒๐ ม.๓ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๒ และ ๓
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๕

๒๐ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับ
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยคณะทำงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ดำเนินการศึกษาและรับฟังความเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐบาลในประเด็นที่เกี่ยวกับปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จากภาคีต่างๆ ทุกภาคส่วน เพื่อสังเคราะห์และสรุปเป็น
ข้อเสนอแนะ เรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
อันนำไปสู่การกำหนดนโยบายของรัฐบาลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม ต่อไป.

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๒๒ / ๒๕๕๔ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่
๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้พิจารณาผลการดำเนินงานของคณะทำงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ในประเด็นดังกล่าว มีมติเห็นชอบเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม ต่อคณะรัฐมนตรี โดยมีสาระสำคัญของความเห็นและข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้

๑. นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รัฐบาลควรดำเนินการดังนี้

๑.๑ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวาระแห่งชาติ และเป็นนโยบายที่สำคัญของ
รัฐบาล ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ และมาตรา ๘๓
เป็นการถวายพระราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

๑.๒ จัดให้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โดยกำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนประเทศไทยให้เป็นแผ่นดินแห่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใน
พ.ศ. ๒๕๕๘ ควรแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจแห่งชาติ ทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด

๑.๓ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นยุทธศาสตร์ในการเตรียมความพร้อมของ
ประเทศไทย ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

๑.๔ พัฒนาประเทศไทยเป็นแบบฉบับที่ดีของแผ่นดินแห่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และควรมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นเศรษฐศาสตร์ทางสายกลางและได้รับการยอมรับจากองค์การสหประชาชาติ ไปสู่ประเทศสมาชิกอาเซียนและประชาคมโลก

๑.๕ ในบริบทของการศึกษา จัดให้มีหลักสูตรปรัชญาของการศึกษาในทุกระดับการศึกษา ในบริบทของศาสนา รัฐบาลควรให้สถาบันศาสนาทุกศาสนาร่วมเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในบริบทของวัฒนธรรม รัฐบาลส่งเสริมให้วัฒนธรรมแห่งความพอเพียง

๒. นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการศึกษา รัฐบาลควรดำเนินการดังนี้

๒.๑ ปรับปรุงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองให้เหมาะสม โดยกำหนดเป้าหมาย การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยมีการปฏิรูปคนไทย ยุคใหม่ การปฏิรูปสังคมยุคใหม่ การปฏิรูปคุณภาพของประชาธิปไตยยุคใหม่

๒.๒ นำปรัชญาการศึกษา ซึ่งเป็นภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง ได้แก่ พุทธปรัชญาการศึกษา ปรัชญาการศึกษาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาธีรราชเจ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช ผู้ทรงได้รับการถวายพระราชสมัญญา “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน”

๒.๓ จัดให้มีการสอนเรื่องศาสนาและการพัฒนาจิตใจในทุกระดับการศึกษา เพื่อให้เยาวชน นักเรียน นักศึกษา มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ และเป็นภูมิคุ้มกัน

๒.๔ จัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดีแก่คนไทยทุกกลุ่ม ให้มีจิตสำนึกในบุญคุณของแผ่นดินซึ่งเป็นที่เกิดที่อาศัย มีความกตัญญูต่อบุคคลสำคัญและบุคลสำคัญของชาติ ผู้ที่ได้รับรักษาเอกราชและอธิปไตยของชาติ ทำนุบำรุงบ้านเมืองให้ดำรงความเป็นไทยและมีความสุขจนทุกวันนี้ นำวิชาหน้าที่พลเมืองดี และวิชาประวัติศาสตร์กลับมาไว้ในหลักสูตร

๓. นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับศาสนา รัฐบาลควรดำเนินการดังนี้

๓.๑ กำหนดการทำนุบำรุงส่งเสริมศาสนาเป็นนโยบายที่สำคัญของชาติ ควรจัดให้มีการทำแผนทำนุบำรุงส่งเสริมศาสนาแห่งชาติ เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการทำนุบำรุงส่งเสริมศาสนา ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๙ และมาตรา ๘๓

๓.๒ จัดทำแผนและยุทธศาสตร์การทำนุบำรุงส่งเสริมศาสนา ทั้งศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ศาสนบุคคล และศาสนธรรม เพื่อให้ศาสนามีบทบาทสำคัญในการป้องกันแก้ไขปัญหาดังคม การพัฒนาสังคม การส่งเสริมความสามัคคีของประชาชนในชาติ รวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาชีวิต ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๙

๓.๓ เร่งรัดการตราพระราชบัญญัติอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา เพื่อให้เป็นกฎหมายคุ้มครองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๙

และ...

และควรเร่งรัดการปรับปรุงพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารคณะสงฆ์ และแก้ไขปัญหาลายประการที่เกิดแก่พระพุทธศาสนา

๓.๔ แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมศาสนสัมพันธ์แห่งชาติเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของศาสนาต่างๆ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาคัดแย้งระหว่างศาสนาที่อาจเกิดขึ้น

๔. นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับวัฒนธรรม รัฐบาลควรดำเนินการดังนี้

๔.๑ กำหนดวัตถุประสงค์ของการอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมให้ชัดเจน โดยอย่างน้อยควรมีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ และสร้างสรรค์การใช้มิติวัฒนธรรมในการพัฒนาสังคม รวมทั้งการพัฒนาการเมืองการปกครองและพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า

๔.๒ ควรเร่งรัดการพัฒนาวัฒนธรรมด้านจิตใจ ให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับความเจริญของวัฒนธรรมทางวัตถุ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ทันสมัยและประเทศที่พัฒนาแล้ว

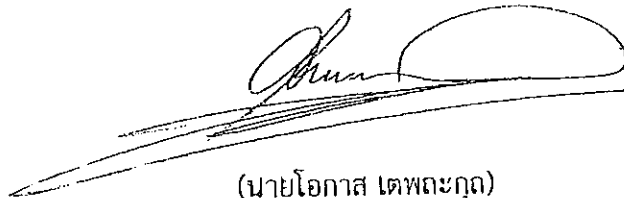
๔.๓ ส่งเสริมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์และสร้างสรรค์ในด้านต่างๆ คือ วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันศาสนา วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ วัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต วัฒนธรรมในการทำงาน วัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคม

๔.๔ เผยแพร่และปลูกฝังวัฒนธรรมประชาธิปไตย ในบรรดานักการเมือง ข้าราชการเยาชน และประชาชน เพื่อให้คนไทยทุกกลุ่มมีอุดมการณ์ประชาธิปไตย ปฏิบัติตามวัฒนธรรมประชาธิปไตย ซึ่งมีหลักการที่สำคัญคือการใช้เหตุผล การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง เป็นประโยชน์และเป็นธรรม การมีธรรมาภิบาล การเห็นประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ของตนเองและพรรคพวก

(รายละเอียดความเห็นและข้อเสนอแนะปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากผลการพิจารณาเป็นประการใด ขอได้โปรดแจ้งให้ทราบในโอกาสแรกด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายโอกาส เดชชะกุด)

ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักกิจการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โทร. ๐ - ๒๑๔๑ - ๓๒๑๐

โทรสาร ๐ - ๒๑๔๓ - ๔๗๑๔ - ๑๕

บทสรุปผู้บริหาร

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

๑. ความเป็นมา

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา ในวันอังคารที่ ๒๓ และวันพุธที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๔

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภายใต้การดำเนินงานของคณะทำงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงจัดให้มีการศึกษาและวิเคราะห์นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อจัดทำเป็นความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เสนอต่อสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อพิจารณาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

๒. การดำเนินงาน

คณะทำงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดให้มีการสัมมนารับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในวันพุธที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ โรงแรมปรีซ์พาลเลซ กรุงเทพมหานคร โดยมีพลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนา

ผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยราชการ องค์การเอกชน สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา สภาวัฒนธรรม สมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สมาชิกคณะทำงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิ และสื่อมวลชน ผู้สนใจ จำนวน ๒๕๐ รูป/คน

ในตอนเช้าเป็นพิธีเปิดการสัมมนา และการอภิปรายเรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีนายสมพร เทพสิทธา ประธานคณะทำงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดร.วิชัย ดันศิริ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นวิทยากร มีพลตรีหญิง อุษณีย์ เกษมสันต์ ณ อยุธยา สมาชิกคณะทำงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

ในตอนบ่ายเป็นการเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสัมมนา เรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

คณะทำงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้นำผลการสัมมนามาศึกษาวิเคราะห์ ประกอบด้วย การศึกษาจากหนังสือ เอกสารและรายงานต่างๆ เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เสนอต่อสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณา เพื่อพิจารณาเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๓. สารสำคัญและข้อวิเคราะห์

๓.๑ นโยบายด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๑.๑ จากเอกสารคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่แถลงต่อรัฐสภาในวันอังคารที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ จากหน้า ๑ ถึงหน้า ๕๔ ไม่ได้กล่าวถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ ได้บัญญัติว่า “รัฐต้องบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศ อย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และมาตรา ๘๓ ได้บัญญัติว่า “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ได้บัญญัติปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นปรัชญาเศรษฐกิจนำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ

๓.๑.๒ นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา ได้กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา สร้างโอกาสทางการศึกษา ปฏิรูปครู จัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา ให้สอดคล้องกับ ตลาดแรงงาน ทั้งในเชิงนโยบายและคุณภาพ การเร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ เพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์

๓.๑.๓ นโยบายศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา ได้กล่าวถึงการ ดำเนินการให้ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม มีบทบาทในการร่วมเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ ได้แก่ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และร่วมสร้างประเทศไทยให้เป็นประเทศที่อยู่สบาย การอุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุบำรุงศาสนา ส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนา เพื่อให้การบริหารจัดการ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา มีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมความเข้าใจอันดีและ สมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา เพื่อนำหลักธรรมของศาสนาไปใช้ในการส่งเสริมศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนใช้หลักธรรมในการดำรงชีวิตมากขึ้น การอนุรักษ์ ทำนุบำรุง และบูรณปฏิสังขรณ์แหล่งศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่เป็นเอกลักษณ์และ มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รวมถึงอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะการแสดง ทั้งที่เป็นมรดกของชาติและการแสดง พื้นบ้าน สร้างสรรค์อารยธรรมที่ดึงมาสู่วิถีชีวิตและสังคมคุณภาพ

๓.๑.๔ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชน ในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไป ในทางสายกลาง เศรษฐกิจพอเพียงมีหลักการที่สำคัญ ๓ ประการ และเงื่อนไขที่สำคัญ ๒ ประการ

หลักการที่สำคัญประกอบด้วย (๑) ความพอประมาณ หมายถึง การปฏิบัติตามทาง สายกลาง มีความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น อย่างรอบคอบ (๒) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ (๓) การมี

ภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การมีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เตรียมตัวให้พร้อมกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไขที่สำคัญ ประกอบด้วย (๑) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ (๒) เงื่อนไขคุณธรรม มีจิตสำนึกในด้านคุณธรรมและจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน มีความพอประมาณ ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

๓.๑.๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง มีข้อความดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะอยู่มั่นคงก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป”

๓.๑.๖ เศรษฐกิจพอเพียงอาจนำไปประยุกต์ใช้ในระดับและกลุ่มต่างๆ ดังนี้

- (๑) ระดับบุคคลและครอบครัว
- (๒) ระดับชุมชน
- (๓) ระดับประเทศ
- (๔) ในกลุ่มเกษตรกร
- (๕) ในกลุ่มนักธุรกิจ
- (๖) ในกลุ่มนักการเมือง
- (๗) ในกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- (๘) ในกลุ่มครูและอาจารย์
- (๙) ในกลุ่มเยาวชน นักเรียน นักศึกษา

๓.๒ นโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษา

๓.๒.๑ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรกยังไม่ได้ประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ เพราะมุ่งเน้นการปรับปรุงโครงสร้าง การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ยังไม่ชัดเจนและขาดหลักการและสาระสำคัญหลายประการ อาทิ เรื่องปรัชญาการศึกษา รากฐานการศึกษา เป้าหมายของการศึกษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน การบริหารจัดการการศึกษา การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาครู หลักสูตรการศึกษา เป็นต้น

๓.๒.๒ ควรนำปรัชญาการศึกษา คือ ไตรสิกขา ปรัชญาการศึกษาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาธีรราชเจ้า และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ผู้ทรงได้รับการถวายสมัญญาว่า “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” มาประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะปรัชญาการศึกษาที่ว่าต้องผลิตคนให้มีคุณธรรม ความรู้ และความสุข

๓.๒.๓ การศึกษาจะต้องมีศาสนาเป็นรากฐานที่สำคัญ การศึกษาจะต้องสร้างรากฐานทางจิตใจ ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของชีวิต ให้เป็นผู้ยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่นับถือ มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นผู้มีมารยาทดี เป็นผู้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตน

๓.๒.๔ เป้าหมายของการศึกษาควรสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน คือ การพัฒนาคนไทยยุคใหม่ ให้เป็นผู้ที่พร้อมด้วยคุณธรรมและคุณภาพ ในการพัฒนาสังคมยุคใหม่ ให้เป็นสังคมแห่งคุณธรรม สังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมแห่งความสามัคคีสามานฉันท์ พัฒนาประชาธิปไตยยุคใหม่ให้เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง เป็นประชาธิปไตยโดยประชาชน ของประชาชน เพื่อประชาชน มีธรรมาธิปไตย และวัฒนธรรมประชาธิปไตย เป็นรากฐานที่สำคัญ

๓.๒.๕ ควรนำหลักสูตรวิชาศีลธรรม และวิชาหน้าที่พลเมืองดีกลับคืนมา ปรับปรุงการสอนวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความซาบซึ้งและภาคภูมิใจในชาติไทย ในพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทย ในทุกหลักสูตรของการศึกษาควรมีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๓ นโยบายของรัฐบาลด้านศาสนา

๓.๓.๑ รัฐบาลควรมีนโยบายเกี่ยวกับการทำนุบำรุงส่งเสริมศาสนา โดยเฉพาะพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติที่คนไทยส่วนใหญ่นับถือให้ชัดเจน เพื่อให้สถาบันศาสนาซึ่งเป็นสถาบันหลักแห่งความมั่นคงของชาติ มีความมั่นคง มีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาคน สังคม และประเทศชาติ

๓.๓.๒ รัฐบาลควรส่งเสริมสนับสนุนความเข้าใจอันดี และความร่วมมือระหว่างศาสนา ทั้ง ๕ ศาสนาที่ทางราชการรับรอง เพื่อนำพลังของศาสนาใช้ในการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม โดยเฉพาะปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๓.๓ ในปัจจุบันพระพุทธศาสนาต้องประสบปัญหาหลายประการ และมีภัยทั้งภัยภายในและภัยภายนอก จึงควรมีการตราพระราชบัญญัติอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของพระพุทธศาสนา ให้สถิตสถาพรคู่กับสถาบันชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์

๓.๓.๔ การบริหารกิจการคณะสงฆ์ยังมีปัญหาและอุปสรรคบางประการ เพื่อให้การบริหารคณะสงฆ์มีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผล ควรปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งใช้มาเป็นเวลานานแล้ว ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

๓.๓.๕ รัฐบาลควรให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจการและการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยสงฆ์ ทั้ง ๒ แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มมร.) และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) โรงเรียนวิถิพุทธ โรงเรียนสอนศาสนา องค์การและกลุ่มที่ส่งเสริมศาสนา ให้สามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ประสิทธิผลยิ่งขึ้น

๓.๓.๖ รัฐบาลและทุกภาคส่วนของสังคมจะต้องผนึกกำลังกันในการส่งเสริมสถาบันศาสนาให้มีความมั่นคง เผยแพร่หลักธรรมของศาสนาให้เข้าถึงจิตใจของประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนผู้เป็นทรัพยากรที่สำคัญและอนาคตของชาติ ยกย่องคนดี ผู้ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา ไม่ให้การยกย่องผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา แม้ว่าจะเป็นผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่สูง มีทรัพย์สินสมบัติมาก

๓.๔ นโยบายของรัฐบาลด้านวัฒนธรรม

๓.๔.๑ เยาวชนและประชาชนจำนวนไม่น้อยหลงใหลในวัฒนธรรมของต่างชาติที่ไม่เหมาะสม ไม่มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชาติ ไม่มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของชาติ ไม่อนุรักษ์และส่งเสริม วัฒนธรรมของชาติ

๓.๔.๒ วัฒนธรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมไทยคือวิถีชีวิตของคนไทยที่เรียบง่าย มีความพอเพียง ไม่โลภมาก มีความเมตตากรุณาต่อกัน มีความเห็นอกเห็นใจกัน ไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่น และสังคม มีความจงรักภักดีในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ในปัจจุบันนี้ วิถีชีวิตวัฒนธรรมไทย ได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของวัตถุนิยมและโลกาภิวัตน์

๓.๔.๓ ในปัจจุบันมีวัฒนธรรมที่พึงประสงค์และสร้างสรรค์ และวัฒนธรรมที่ไม่พึงประสงค์ และไม่สร้างสรรค์ วัฒนธรรมที่พึงประสงค์และสร้างสรรค์ ทำให้เกิดความเจริญ ความก้าวหน้า ความมั่นคง เช่น วัฒนธรรมประชาธิปไตย ส่วนวัฒนธรรมที่ไม่พึงประสงค์และไม่สร้างสรรค์ ทำให้เกิดความเสื่อม ความเสียหายความแตกแยก เช่น วัฒนธรรมวัตถุนิยม วัฒนธรรมอำนาจนิยม วัฒนธรรมบริโภคนิยม วัฒนธรรมใช้ความรุนแรง และวัฒนธรรมธนาธิปไตย

๓.๔.๔ รัฐบาลควรใช้มิติทางวัฒนธรรมในการส่งเสริมความสามัคคี ความสมานฉันท์และความปรองดองของคนในชาติ โดยปฏิบัติตามพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๔ คือ เมตตาธรรม สามัคคีธรรม สุจริตธรรม และความเที่ยงธรรม

๓.๔.๕ รัฐบาลและทุกภาคส่วนในสังคม ควรผนึกกำลังกันในการส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมที่พึงประสงค์และสร้างสรรค์ ได้แก่ วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วัฒนธรรมเกี่ยวกับการดำรงชีวิต วัฒนธรรมเกี่ยวกับการทำงาน วัฒนธรรมเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกัน และวัฒนธรรมประชาธิปไตย

๔. ความเห็นและข้อเสนอแนะเรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

๔.๑ นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รัฐบาลควรดำเนินการดังนี้

๔.๑.๑ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวาระแห่งชาติ และเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ และมาตรา ๘๓ เป็นการถวายพระราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ผู้ทรงคุณธรรมอันประเสริฐ ผู้ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ ในมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

๔.๑.๒ จัดให้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนประเทศไทยให้เป็นแผ่นดินแห่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใน พ.ศ. ๒๕๕๘ ควรแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจแห่งชาติ ทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด จัดทำยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยหน่วยราชการ และภาคส่วนต่างๆ ของสังคม จัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

อย่างเหมาะสมและเพียงพอ จัดให้มีดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ติดตามประเมินผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยราชการ และภาคส่วนต่างๆ ในสังคม

๔.๑.๓ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นยุทธศาสตร์ในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทย ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

๔.๑.๔ พัฒนาให้ประเทศไทยเป็นแบบฉบับที่ดีของแผ่นดินแห่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และควรมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นเศรษฐศาสตร์ทางสายกลางและได้รับการยอมรับจากองค์การสหประชาชาติ ไปสู่ประเทศสมาชิกอาเซียนและประชาคมโลก

๔.๑.๕ ในบริบทของการศึกษา รัฐบาลควรจัดให้มีหลักสูตรวิชาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับการศึกษา ในบริบทของศาสนา รัฐบาลควรขอให้สถาบันศาสนาทุกศาสนาร่วมเผยแพร่วิธีปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน ในบริบทของวัฒนธรรม ส่งเสริมให้วัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรมทางสายกลาง เป็นวิถีชีวิตของคนไทย

๔.๒ นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการศึกษา รัฐบาลควรดำเนินการดังนี้

๔.๒.๑ ปรับปรุงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองให้เหมาะสม โดยกำหนดเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยมีการปฏิรูปคนไทยยุคใหม่ การปฏิรูปสังคมยุคใหม่ และการปฏิรูปคุณภาพประชาธิปไตยยุคใหม่

๔.๒.๒ นำปรัชญาการศึกษา ซึ่งเป็นภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ได้แก่ พุทธปรัชญาการศึกษา ปรัชญาการศึกษาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาธีรราชเจ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ผู้ทรงได้รับการถวายพระราชสมัญญา “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน”

๔.๒.๓ จัดให้มีการสอนเรื่องศาสนาและการพัฒนาจิตใจในทุกระดับการศึกษา เพื่อให้เยาวชน นักเรียน นักศึกษา มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ และเป็นภูมิคุ้มกัน จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจ เพื่อพัฒนาจิตใจให้เป็นจิตใจที่มีสมรรถภาพ จิตใจที่มีคุณภาพ และจิตใจที่มีสุขภาพ เพราะจิตใจเป็นรากฐานที่สำคัญของชีวิต หากจิตใจไม่ได้รับการพัฒนา การพัฒนาด้านต่างๆ จะมีปัญหาและไม่บรรลุผลสำเร็จ ตามคำกล่าวที่ว่า “จะพัฒนาอะไรก็ติด ถ้าจิตไม่พัฒนา”

๔.๒.๔ จัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดีแก่คนไทยทุกกลุ่ม ให้มีจิตสำนึกในบุญคุณของแผ่นดินซึ่งเป็นที่เกิดที่อาศัย มีความกตัญญูต่องานที่ต่อพระมหากษัตริย์และบุคคลสำคัญของชาติ ผู้ที่รักษาเอกราชและอธิปไตยของชาติ ทำนุบำรุงบ้านเมืองให้ดำรงความเป็นไทยและมีความสงบสุขจนทุกวันนี้ นำวิชาหน้าที่พลเมืองดี และวิชาประวัติศาสตร์กลับมาไว้ในหลักสูตร เพื่อให้คนไทยได้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ใช้สิทธิและหน้าที่อย่างเหมาะสมและถูกต้อง รู้จักประวัติศาสตร์ของชาติไทยที่ได้เสียสละชีวิตเลือดเนื้อรักษาเอกราชอธิปไตยของไทย ทำนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองเป็นมรดกตกทอดมาจนทุกวันนี้

๔.๓ นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับศาสนา รัฐบาลควรดำเนินการดังนี้

๔.๓.๑ ควรกำหนดการฟื้นฟูบำรุงส่งเสริมศาสนาเป็นนโยบายที่สำคัญของชาติ ควรจัดให้มีการทำแผนฟื้นฟูบำรุงส่งเสริมศาสนาแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการฟื้นฟูบำรุงส่งเสริมศาสนา ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๙

๔.๓.๒ จัดทำแผนและยุทธศาสตร์การฟื้นฟูบำรุงส่งเสริมศาสนา ทั้งศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ศาสนบุคคล และศาสนธรรม เพื่อให้ศาสนามีบทบาทสำคัญในการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว การพัฒนาสังคม การส่งเสริมความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาชีวิต ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๙

๔.๓.๓ เร่งรัดการตราพระราชบัญญัติอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา เพื่อให้เป็นกฎหมายลูกรองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๙ และควรเร่งรัดการปรับปรุงพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งใช้มานานแล้ว ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารคณะสงฆ์ และแก้ไขปัญหาหลายประการที่เกิดขึ้นแก่พระพุทธศาสนา

๔.๓.๔ แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมศาสนสัมพันธ์แห่งชาติ เพื่อส่งเสริมเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของศาสนาต่างๆ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาคัดแย้งระหว่างศาสนา ที่อาจเกิดขึ้น

๔.๔ นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับวัฒนธรรม รัฐบาลควรดำเนินการดังนี้

๔.๔.๑ กำหนดวัตถุประสงค์ของการอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมให้ชัดเจน โดยอย่างน้อยควรมีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมที่พึงประสงค์และสร้างสรรค์การใช้มิติวัฒนธรรมในการพัฒนาสังคม รวมทั้งการพัฒนาการเมืองการปกครองและพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า

๔.๔.๒ เร่งรัดการพัฒนาวัฒนธรรมด้านจิตใจ ให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับความเจริญของวัฒนธรรมทางวัตถุ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ทันสมัยและประเทศที่พัฒนาแล้ว ไม่ใช่ประเทศที่ทันสมัยแต่ปราศจากการพัฒนาตามคำกล่าวหา

๔.๔.๓ ส่งเสริมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์และสร้างสรรค์ในด้านต่างๆ คือ วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันศาสนา วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ วัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต วัฒนธรรมในการทำงาน วัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคม

๔.๔.๔ เผยแพร่และปลูกฝังวัฒนธรรมประชาธิปไตย ในบรรดานักการเมือง ข้าราชการ เยาวชน และประชาชน เพื่อให้คนไทยทุกกลุ่มมีอุดมการณ์ประชาธิปไตย ปฏิบัติตามวัฒนธรรมประชาธิปไตย ซึ่งมีหลักการที่สำคัญคือการใช้เหตุผล การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง เป็นประโยชน์และเป็นธรรม การมีธรรมาภิบาล การเห็นประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติ เหนือกว่าประโยชน์ของตนเองและพรรคพวก

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

๑.ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗๖ ได้บัญญัติไว้ว่า “คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาและชี้แจงการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามมาตรา ๗๕”

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาในวันอังคารที่ ๒๓ และวันพุธที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๔

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๘ ได้บัญญัติไว้ว่า “สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง”

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภายใต้การดำเนินงานของคณะทำงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงเห็นสมควรจัดให้มีการสัมมนารับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อนำผลของการสัมมนามาวิเคราะห์และสังเคราะห์จัดทำเป็นความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เสนอต่อสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อพิจารณาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

๒. การดำเนินงาน

๒.๑ คณะทำงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดให้มีการสัมมนารับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในวันพุธที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ โรงแรมปรีซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร โดยมีพลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนา

ผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยราชการ องค์การเอกชน สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา สภาวัฒนธรรม สมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สมาชิกคณะทำงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิ และสื่อมวลชน ผู้สนใจ จำนวน ๒๕๐ รูป/คน

ในตอนเช้าเป็นการอภิปรายเรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีนายสมพร เทพสิทธา ประธานคณะทำงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดร.วิชัย ดันศิริ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นวิทยากร มีพลตรีหญิง อุษณีย์ เกษมสันต์ ณ อยุธยา สมาชิกคณะทำงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

ในตอนบ่ายเป็นการเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสัมมนา เรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

๒.๒ คณะทำงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้นำผลการสัมมนาวิเคราะห์และสังเคราะห์ ประกอบด้วย เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะเรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เสนอต่อสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณา เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๓. สารสำคัญของเรื่องและข้อวิเคราะห์

๓.๑ นโยบายของคณะรัฐมนตรีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่แถลงต่อรัฐสภาในวันอังคารที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔

จากเอกสารคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ซึ่งแถลงต่อรัฐสภาในวันอังคารที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ มีนโยบายเกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังนี้

(๑) นโยบายด้านการศึกษา

(๑.๑) เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย อันประกอบด้วย การยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล จัดให้มีโครงการตำราแห่งชาติที่บรรจุความรู้ที่ก้าวหน้าและได้มาตรฐาน ทั้งความรู้ที่เป็นสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการอ่าน พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาต่างประเทศและภาษาท้องถิ่น จัดให้มีระบบการจัดการความรู้ ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับให้รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกและทัดเทียมกับมาตรฐานสากล บนความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย เพิ่มผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาทุกระดับชั้นโดยวัดผลจากการผ่านการทดสอบมาตรฐานในระดับชาติ และนานาชาติ ขจัดความไม่รู้หนังสือให้สิ้นไปจากสังคมไทย จัดให้มีครูดีเพียงพอในทุกห้องเรียน ให้มีโรงเรียนและสถาบันอาชีวศึกษาคุณภาพสูงในทุกพื้นที่ พัฒนามหาวิทยาลัยเข้าสู่ระดับโลก พัฒนาระบบการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม มุ่งการสร้างจริยธรรมในระดับปัจเจก รวมทั้งสร้างความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความเสมอภาค และดำเนินการให้การศึกษาเป็นพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตยที่แท้จริง ปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารการศึกษาโดยการกระจายอำนาจสู่พื้นที่ให้เสร็จสมบูรณ์โดยเริ่มจากพื้นที่ที่มีความพร้อม

(๑.๒) สร้างโอกาสทางการศึกษา กระจายโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย โดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชากรทุกกลุ่ม ซึ่งรวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางกายและการเรียนรู้ รวมทั้งชนกลุ่มน้อย โดยส่งเสริมการให้ความรู้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงแรกเกิด ให้ได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพทั้งแม่และเด็ก สนับสนุนการจัดการศึกษาตามวัยและพัฒนาการอย่างมีคุณภาพตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดให้มีการเทียบโอนวุฒิการศึกษาสำหรับกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น กลุ่มแม่บ้าน จัดให้มีระบบสะสมผลการศึกษาและการเทียบโอนเพื่อขยายโอกาสให้กว้างขวางและลดปัญหาคนออกจากระบบการศึกษา

นอกจากนี้ จะดำเนินการลดข้อจำกัดของการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาขั้นสูง โดยจัดให้มี “โครงการเงินกู้เพื่อการศึกษาที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต” โดยให้ผู้กู้เริ่มใช้คืนต่อเมื่อมีรายได้เพียงพอที่จะเลี้ยงตัวได้ พักชำระหนี้แก่ผู้เป็นหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาโดยปรับเปลี่ยนการชำระหนี้เป็นระบบที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต ปรับปรุงระบบการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อทุกระดับให้เอื้อต่อการกระจายโอกาสโดยเฉพาะอย่างยิ่งจะจัดให้มีระบบคัดเลือกกลางเพื่อเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่มี

ประสิทธิภาพและเป็นธรรม ดำเนิน “โครงการ ๑ อำเภอ ๑ ทุน” เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กไทยได้ไปเรียนต่อต่างประเทศ จัดการศึกษาชุมชนเพื่อมุ่งให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิต

(๑.๓) ปฏิรูปครู ยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริงโดยปฏิรูประบบการผลิตครูให้มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ สร้างแรงจูงใจให้คนเรียนดีและมีคุณธรรมเข้าสู่วิชาชีพครู ปรับปรุงระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนครู พัฒนาระบบความก้าวหน้าของครูโดยใช้การประเมินเชิงประจักษ์ที่อิงขีดความสามารถและวัดสัมฤทธิ์ผลของการจัดการศึกษาเป็นหลัก จัดระบบการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่อง แก้ปัญหาหนี้สินครูโดยการพักชำระหนี้และการปรับโครงสร้างหนี้ตามนโยบายแก้ปัญหานี้ครัวเรือนของรัฐบาล พัฒนาระบบภูมิสารสนเทศเพื่อใช้ในการกระจายครูขจัดปัญหาการขาดแคลนครูในสาระวิชาหลัก เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษา

(๑.๔) จัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยกระบวนการสร้างประสบการณ์ระหว่างเรียนอย่างเหมาะสม และสนับสนุนการสร้างรายได้ระหว่างเรียน และสนับสนุนให้ผู้สำเร็จการศึกษามุ่งงานทำได้ทันที โดยความร่วมมือระหว่างแหล่งงานกับสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีศูนย์อบรมอาชีวศึกษาเพื่อให้นักเรียน นักศึกษาและประชาชนสามารถเรียนรู้หาประสบการณ์ก่อนไปประกอบอาชีพโดยให้สถาบันอาชีวศึกษาดำเนินการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในแต่ละอาชีพ รวมทั้งจัดให้มีศูนย์ซ่อมสร้างประจำชุมชนเพื่อฝึกฝนช่างฝีมือและการสร้างทักษะในการให้บริการแก่ประชาชน

ทั้งนี้ จะดำเนินการร่วมกับภาคเอกชนอย่างจริงจังเพื่อส่งเสริมการศึกษาในสายอาชีวศึกษาให้เป็นที่ยอมรับและสามารถมีรายได้สูงตามความสามารถ

(๑.๕) เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเร่งยกระดับคุณภาพและการกระจายโอกาสทางการศึกษา จัดให้มีระบบการเรียนแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกในการเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบ “ไซเบอร์โฮม” ที่สามารถส่งความรู้มายังผู้เรียนโดยระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับชั้นได้ใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์แท็บเล็ตเพื่อการศึกษา ขยายระบบโทรทัศน์เพื่อการศึกษาให้กว้างขวาง ปรับปรุงห้องเรียนนาร์่องให้ได้มาตรฐานห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งเร่งดำเนินการให้ “กองทุนเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา” สามารถดำเนินการตามภารกิจได้

(๑.๖) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ พัฒนามหาวิทยาลัยให้มุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยระดับโลก ระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายการวิจัยแห่งชาติ เพื่อสร้างทุนทางปัญญาและนวัตกรรม ผลักดันให้ประเทศสามารถพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยีเพื่อนำไปสู่การสร้างรากฐานใหม่ของเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม จัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศ เพื่อการวิจัยสำหรับสาขาวิชาที่จำเป็น พัฒนาโครงสร้างการบริหารงานวิจัยของชาติ โดยเน้นความสัมพันธ์อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพระหว่างองค์กรบริหารงานวิจัยกับสถาบันอุดมศึกษา

(๑.๗) เพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาในการวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคน

ให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ สอดคล้องตามความต้องการของภาคการผลิตและบริการ เร่งรัดการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพรับรองสมรรถนะการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอาชีพ และการจัดทำมาตรฐานฝีมือแรงงานให้ครบทุกอุตสาหกรรม

(๒) นโยบายด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

(๒.๑) เร่งดำเนินการให้ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม มีบทบาทนำในการร่วมเทิดทูนสถาบันหลัก คือชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และร่วมสร้างประเทศไทยให้เป็นประเทศที่อยู่สบาย โดยน้อมนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานให้แก่รัฐบาลในการบริหารราชการแผ่นดิน ด้วยการทำงานตั้งใจให้ประเทศเป็นที่อยู่ที่สบายในโลกที่มีความวุ่นวาย และน้อมนำพระราชดำรัสในพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนครหรืออยุธยา “การรักษาวินัยธรรม คือ การรักษาชาติ” มาหล่อหลอมและยึดเหนี่ยวจิตใจเป็นหนึ่งเดียวเพื่อเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้กับคนในชาติ

(๒.๒) อุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุบำรุงศาสนา ส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนาเพื่อการบริหารจัดการ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา ความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมความเข้าใจอันดีและสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา เพื่อนำหลักธรรมของศาสนามาใช้ในการส่งเสริมศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนใช้หลักธรรมในการดำรงชีวิตมากขึ้น

(๒.๓) อนุรักษ์ ทำนุบำรุง และบูรณปฏิสังขรณ์แหล่งศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รวมถึงอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะการแสดง ทั้งที่เป็นมรดกของชาติและการแสดงพื้นบ้านให้เป็นมรดกไทยมรดกโลกของคนรุ่นต่อไป โดยจัดหาสถานที่จัดการแสดงทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค และเพิ่มพื้นที่เวทีทางด้านวัฒนธรรมให้สามารถจัดการแสดงได้อย่างต่อเนื่องในราคาที่เหมาะสมที่ประชาชนส่วนใหญ่เข้าชมได้ เพื่อสืบสานและสืบทอดการแสดงที่ทรงคุณค่าและสมควรภาคภูมิใจสู่ประชาชนส่วนใหญ่โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน และถ่ายทอดสู่ชาวต่างชาติให้ร่วมชื่นชมคุณค่าของวัฒนธรรมไทย

(๒.๔) สนับสนุนบทบาทของสตรีไทยในการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างเสมอภาค ด้วยการปกป้องสิทธิของสตรี ปรับปรุงกฎหมายที่คุ้มครองสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว และดัดศักยภาพของสตรีให้มีส่วนร่วมพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและสาธารณสุขแก่สตรีทั้งในเมืองและชนบท เพื่อให้มีความรู้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้ มีหลักประกันในการดำรงชีวิต จัดตั้งสถานดูแลเด็กในที่ทำงานภาครัฐและเอกชนจนถึงระดับชุมชน การเพิ่มและพัฒนาศักยภาพของศูนย์พึ่งได้เพื่อช่วยเหลือเด็กและผู้หญิงที่ประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัวตลอด ๒๔ ชั่วโมง ตลอดจนส่งเสริมบทบาทของสตรีให้เป็นหลักในการสร้างครอบครัวที่อบอุ่นมั่นคง รวมถึงจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาบทบาทสตรีไทยให้เท่าทันโลกยุคใหม่

(๒.๕) เสริมสร้างให้ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้วยการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะต่างๆ สำหรับรองรับผู้สูงอายุและคนพิการ สร้างความพร้อมในการเป็นสังคมผู้สูงอายุ พัฒนาบริการสุขภาพอนามัย ให้การสงเคราะห์ จัดการศึกษา จัดสวัสดิการ รวมถึง

หาอาชีพให้แก่ผู้ด้อยโอกาสผู้พิการหรือทุพพลภาพ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนสังคม ภายใต้อุดมการณ์ที่ว่า ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์สูง สมควรให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาบ้านเมือง

(๒.๖) ลดอุบัติเหตุและความสูญเสียจากอุบัติเหตุจราจรให้เหลือน้อยที่สุด ส่งเสริมการเรียนรู้การเดินทางและการใช้การขนส่งอย่างปลอดภัยโดยน้อมนำหลักการแก้ไขปัญหาระยะยาวตามแนวพระราชดำริไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง และถือเป็น “วาระแห่งชาติ” ที่ต้องดำเนินการอย่างเข้มข้นในทุกพื้นที่ของประเทศ

(๓) นโยบายด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในเอกสารคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่แถลงต่อรัฐสภาในวันอังคารที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ จากหน้า ๑ ถึงหน้า ๕๙ ไม่ปรากฏมีการกล่าวถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา ๗๘ ได้บัญญัติไว้ดังนี้

“รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ส่วนที่ ๗ แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ มาตรา ๘๓ ได้บัญญัติไว้ดังนี้ “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวนโยบายเศรษฐกิจพอเพียง”

๓.๒ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

ในเอกสารเรื่อง “ของเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร” ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้อธิบายความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีข้อความดังนี้

“ของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับการพอยู่พอกิน ซึ่งเป็นเรื่องของ เศรษฐกิจพอเพียง ใน พ.ศ. ๒๕๑๗ ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในขณะนั้นเศรษฐกิจของไทยกำลังเฟื่องฟู ของเศรษฐกิจพอเพียงจึงไม่ได้รับความสนใจจากทางราชการและประชาชนเท่าที่ควร

ในกลางปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ประเทศไทยต้องประสบภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจและการเงิน อย่างรุนแรง บริษัทต้องปิดกิจการถึง ๕๒ บริษัท ได้เกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยและชะงักงันทั่วประเทศ ทำให้ เกิดการว่างงาน ค่าเงินบาทได้ถูกโจมตีจากต่างประเทศ รัฐบาลจำเป็นต้องปล่อยให้ค่าเงินบาทลอยตัว ค่าเงินบาทได้ลดลงจากดอลลาร์ละ ๒๕ บาท เป็นดอลลาร์ละ ๕๐ บาท ประเทศไทยจำเป็นต้องกู้ยืมเงินจาก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่ไอเอ็มเอฟกำหนด

ในวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับของ เศรษฐกิจพอเพียง โดยรับสั่งมีข้อความตอนหนึ่งว่า “การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญที่เราพอยู่พอกิน และมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน” และ “คนเราก้าวไปในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย”

พระราชดำรัสในวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐ ได้ทำให้ทางราชการ ธุรกิจ เอกชน และประชาชน มีความสนใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างกว้างขวาง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของ ประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหาร ประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักการที่สำคัญ ๓ ประการ และเงื่อนไขที่สำคัญ ๒ ประการ

หลักการที่สำคัญ ประกอบด้วย

(๑) ความพอประมาณ หมายถึง การปฏิบัติตามทางสายกลาง มีความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นอย่างรอบคอบ

(๒) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

(๓) การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การมีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เตรียมตัวให้พร้อมับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไขที่สำคัญ ประกอบด้วย

(๑) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและ ความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

(๒) เงื่อนไขคุณธรรม มีจิตสำนึกในด้านคุณธรรมและจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน มีความพอประมาณ ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

หลักการที่สำคัญเปรียบเสมือนเสา ๓ ต้น ที่ค้ำจุนอาคารไว้ให้มั่นคง ส่วนเงื่อนไขที่สำคัญ ๒ ประการ เปรียบเสมือนรากฐานรับเสา ๓ ต้น รากฐานชั้นที่ ๑ คือ ความรอบคอบ ความระมัดระวัง รากฐานชั้นที่ ๒ คือ คุณธรรม และจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน มีความพอประมาณ ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง มีข้อความดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะอยู่มั่นคงก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป”

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอาจนำไปประยุกต์ใช้ในระดับและกลุ่มต่างๆ ดังนี้

- (๑) ระดับบุคคลและครอบครัว
- (๒) ระดับชุมชน
- (๓) ระดับประเทศ
- (๔) ในกลุ่มเกษตรกร
- (๕) ในกลุ่มนักธุรกิจ
- (๖) ในกลุ่มนักการเมือง
- (๗) ในกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- (๘) ในกลุ่มครูและอาจารย์
- (๙) ในกลุ่มเยาวชน นักเรียน นักศึกษา

๓.๓ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔) เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศและเป็นแผนปฏิรูปความคิดและคุณค่าใหม่ของสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาให้คนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาแบบแยกส่วน มาเป็นบูรณาการแบบองค์รวม เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามในปีแรกของแผนฯ ประเทศไทยต้องประสบวิกฤติเศรษฐกิจอย่างรุนแรง และผลกระทบต่อนคนและสังคมเป็นอย่างมาก จึงต้องเร่งพัฒนาฟื้นฟูเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพมั่นคงและลดผลกระทบจากวิกฤติที่ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานและความยากจนที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙) ได้อัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ โดยให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาจากวิกฤติเศรษฐกิจให้ลุล่วง และสร้างฐานเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง และมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ขณะเดียวกันมุ่งการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย ผลการพัฒนา

ของประเทศ ในระยะแผนพัฒนา ฉบับที่ ๙ สรุปได้ว่าประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๕.๗ ต่อปี เสถียรภาพทางเศรษฐกิจปรับตัวสู่ความมั่นคง ความยากจนลดลง ขณะเดียวกันระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นมาก อันเนื่องมาจากการเสริมสร้างสุขภาพอนามัย การมีหลักประกันสุขภาพที่มีการปรับปรุงทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพโดยครอบคลุมคนส่วนใหญ่ของประเทศ และการลดลงของปัญหาอาเสพติด แต่เศรษฐกิจไทยยังไม่เข้มแข็งและอ่อนไหวต่อความผันผวนของปัจจัยภายนอก ขณะที่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ความยากจน และความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความไม่โปร่งใสในการบริหารจัดการของภาครัฐที่ยังต้องให้ความสำคัญในการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔) ยังคงน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ต่อเนื่องจากแผนพัฒนา ฉบับที่ ๙ มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่มเย็น” โดยกำหนดพันธกิจของการพัฒนาประเทศ ดังนี้

- (๑) พัฒนาคนให้มีคุณภาพ คุณธรรม นำความรอบรู้อย่างเท่าทัน มีสุขภาวะที่ดี
- (๒) เสริมสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม
- (๓) ดำรงความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและ

คุณภาพสิ่งแวดล้อม

- (๔) พัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ยังมีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนา ฉบับที่ ๘ - ฉบับที่ ๑๐ โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” รวมทั้ง “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปในทางสายกลาง มีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง โดยมีการวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” และใช้หลัก “ความพอประมาณ” ให้เกิดสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุลระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับสังคมเมือง มีการสร้าง “ระบบคุ้มกัน” ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอ พร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอน ต้องใช้ “ความรู้” ในการพัฒนาต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอนและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกใน “คุณธรรม” จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วย “ความเพียร” ซึ่งจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่มีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคมกับประเทศชาติ ในระยะแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ มีแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันในประเด็นต่างๆ ที่สำคัญดังนี้

- (๑) การพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมคุณภาพ
- (๒) การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน
- (๓) การจัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๓.๔ คำกล่าวเปิดการสัมมนาของพลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี ได้กล่าวปราศรัยในพิธีเปิดการสัมมนารับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีสาระสำคัญดังนี้

(๑) การที่คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้จัดการสัมมนาเรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นับเป็นกิจกรรมที่เป็นโยชน์ควรแก่การสนับสนุน เพราะเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งที่กระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ความสงบเรียบร้อยของสังคม และความมั่นคงของชาติ

(๒) นับเป็นโชคดียิ่งสำหรับคนไทยและชาติไทย ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๑๗ เพื่อเป็นแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง

(๓) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ ได้บัญญัติไว้ว่า “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ ถึงฉบับที่ ๑๐ ได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารและพัฒนาประเทศ จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายในสังคม จะผนึกกำลังกันอย่างจริงจัง จริใจ และต่อเนื่อง เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สัมฤทธิ์ผลเป็นรูปธรรม เป็นการถวายพระราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในมหามงคลสมัยพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๘๔ พรรษา ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

(๔) ในปัจจุบันสังคมของไทยเราต้องประสบปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านสังคม ปัญหาด้านการเมืองการปกครอง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับปัญหาสังคมว่า ปัญหาส่วนใหญ่มีสาเหตุจากคนที่ขาดหรือบกพร่องในความประพฤติ ความคิด และจิตใจ จึงจำเป็นจะต้องนำการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มาเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและคุณธรรม พัฒนาสังคมให้มีความเข้มแข็ง พัฒนาประเทศชาติให้มีความมั่นคง

๓.๕ การอภิปรายเรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

นายสมพร เทพสิทธา ประธานคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และ ดร.วิชัย ดันศิริ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้เป็นวิทยากรในการอภิปรายเรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมี พลตรีหญิง อุษณีย์ เกษมสันต์ ณ อยุธยา เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย สาระสำคัญของการอภิปรายมีดังนี้

นโยบายเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรากฏว่าในคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ต่อรัฐสภาในวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ไม่ได้กล่าวถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ ได้บัญญัติว่า “รัฐต้องบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อพัฒนาสังคม

เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และมาตรา ๘๓ ได้บัญญัติว่า “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๕) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๕) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปณิธานนำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ

นโยบายเกี่ยวกับการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรกยังไม่ได้รับความสำเร็จเท่าที่ควร ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้เพราะมุ่งเน้นการปรับปรุงโครงสร้าง

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ที่กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ยังไม่ชัดเจนและขาดหลักการและสาระสำคัญหลายประการ การศึกษาควรมีศาสนาเป็นรากฐานตามปรัชญาการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช ผู้ทรงปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย และปรัชญาการศึกษาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช การปฏิรูปการศึกษาควรจะนำพุทธปรัชญาการศึกษามาประยุกต์ใช้ โดยการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยมีการภาวนาทั้ง ๓ ด้าน คือ ศิลภาวนา (การพัฒนาทางศีล) จิตภาวนา (การพัฒนาทางจิต) และปัญญาภาวนา (การพัฒนาทางปัญญา)

ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ควรจะมีหลักสูตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เยาวชน นักเรียน นักศึกษา มีความรู้ มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิบัติตามหลักการและเงื่อนไขของเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการ คือ การผลิตคนให้มีความเก่ง ดี มีสุข โดยเน้นความเก่งคือความฉลาด ซึ่งไม่ถูกต้องนัก เมื่อยึดถือนักเรียนหรือคนเป็นศูนย์กลางของการศึกษาก็ต้องเน้นความสุขของคน การศึกษาจะต้องทำให้คนมีความสุขทั้งความสุขทางโลกและความสุขทางธรรม ซึ่งเป็นความสุขที่ได้จากการทำงานที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น สังคม และประเทศชาติ ไม่ใช่ความสุขจากการมีทรัพย์สิน การใช้ทรัพย์สินเท่านั้น ความสุขนั้นจะต้องได้มาจากการทำความดี มีความรู้ความสามารถ นำความรู้ความสามารถไปใช้ในทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น สังคม ประเทศชาติ คำกล่าวที่ว่า “ความรู้คู่คุณธรรม” จะต้องเปลี่ยนเป็น “คุณธรรมนำความรู้”

นโยบายเกี่ยวกับศาสนา

นโยบายเกี่ยวกับศาสนาของรัฐบาลยังไม่ชัดเจน ขาดสาระสำคัญหลายประการ

ในนโยบายของรัฐบาลระบุว่า “อุปถัมภ์คุ้มครอง และทำนุบำรุงศาสนา” ไม่ได้กล่าวถึงพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่คนไทยส่วนใหญ่นับถือ และเป็นศาสนาประจำชาติมาแต่โบราณกาล

รัฐบาลและหน่วยราชการไม่กล้าใช้คำว่า “พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ” โดยอ้างว่าไม่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และเกรงว่าจะกระทบกระเทือนใจผู้นับถือศาสนาอื่น โดยไม่เกรงว่านโยบายของรัฐบาลที่ไม่กล้าระบุให้ชัดเจนว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ได้กระทบกระเทือนจิตใจของชาวพุทธเป็นจำนวนมาก ทั้งบรรพชิตและฆราวาส

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่ชัดเจนว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติของไทยในหลายโอกาส อาทิ ในโอกาสที่พระสันตะปาปาจอห์น พอล ที่ ๒ เข้าเฝ้า ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ได้ทรงมีพระราชดำรัสว่า “ไทยเป็นศาสนิกชนที่ดีด้วยกัน ส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ” และได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่สภายุวพุทธิกสมาคมแห่งชาติ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่ออัญเชิญไปอ่านในพิธีเปิดการประชุมยุวพุทธิกสมาคมทั่วประเทศ ครั้งที่ ๑๙ มีข้อความตอนหนึ่งว่า “เป็นโชคดีอย่างยิ่งที่ประเทศไทยเรามีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ทำให้คนไทยทุกชาติศาสนาอยู่ร่วมกันด้วยความสุข”

รัฐบาลไม่ได้มีนโยบายในการทำนุบำรุงส่งเสริมศาสนาโดยเฉพาะพระพุทธศาสนา ที่ชัดเจน จริงใจ จริงจัง และต่อเนื่อง จึงทำให้สถาบันศาสนาขาดความมั่นคงเท่าที่ควร ไม่มีบทบาทเท่าที่ควร ในการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ไม่ได้รับบทบาทและโอกาสที่จะสร้างความสามัคคี ความปรองดอง และความสมานฉันท์ระหว่างคนในชาติ

รัฐบาลไม่ได้ให้การทำนุบำรุงส่งเสริมศาสนาอย่างจริงจัง จริงใจ และต่อเนื่อง เพื่อให้ศาสนาเป็นที่พึ่งและที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนผู้เป็นทรัพยากรที่สำคัญและอนาคตของชาติ ทำให้คนไทยเป็นจำนวนไม่น้อยเหินห่างจากศาสนา ไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ในหลักธรรมของศาสนา ไม่ประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา ค่านิยมของคนไทยเปลี่ยนแปลงจากการมีความเมตตากรุณาต่อกัน มีความสามัคคีรักใคร่กัน เป็นคนที่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ได้ เอารอดเอาเปรียบกัน จึงทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันเพิ่มมากขึ้นและรุนแรงยิ่งขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติไว้ว่า “รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์คุ้มครองพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือ” แต่รัฐบาลก็ยังไม่ได้ตรา กฎหมายอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา ให้เป็นกฎหมายลูกรองรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพื่อให้การอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาอย่างมีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ผู้นำศาสนา ทั้ง ๕ ศาสนา ที่เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคล มีข้อความตอนหนึ่งว่า “ศาสนาใด ๆ จะมีชื่อว่าอะไรก็ตามต้องส่งเสริมสนับสนุนกัน เพื่อความเป็นปึกแผ่นของสังคม ฉะนั้น ที่ศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทยปรองดองกันดี พอสบควรมาเป็นเวลาช้านาน จึงทำให้บ้านเมืองของเราอยู่เย็นเป็นสุขได้”

รัฐบาลควรจะน้อมนำพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปดำเนินการให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมศาสนาสัมพันธ์แห่งชาติ ประกอบด้วย ผู้นำและผู้แทนขององค์กรศาสนาที่ทางราชการรับรอง คือ พระพุทธศาสนา ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาซิกข์ เพื่อสร้างความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนา และผู้นับถือศาสนาต่างๆ นำพลังของศาสนาไปใช้ในทางสร้างสรรค์ เพื่อบริหารจัดการปัญหาสังคมโดยเฉพาะปัญหาความไม่สงบ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ในการปฏิรูปประเทศไทยทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครอง

นโยบายด้านวัฒนธรรม

นโยบายด้านวัฒนธรรมของรัฐบาลยังไม่ชัดเจนและยังขาดสาระสำคัญหลายประการ รัฐบาลควรระบุให้ชัดเจนว่าจะอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมของชาติ ทั้งวัฒนธรรมทางวัตถุและวัฒนธรรมทางจิตใจ ให้วัฒนธรรมทั้ง ๒ ด้านมีความสมดุลกัน เพราะในปัจจุบันนี้ค่านิยมทางวัตถุได้ล้ำหน้ากว่าวัฒนธรรมทางจิตใจมาก ทำให้ค่านิยมของสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป ก่อนนี้สังคมยกย่องคนดีมีคุณธรรม รั้งเกียจคนที่ขาดหรือบกพร่องในเรื่องศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม แต่ในปัจจุบันคนไทยกลับยกย่องคนที่มีความร่ำรวยหรือคนที่มีเงิน ทั้งที่คนที่มีอำนาจใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม คนที่มีเงินได้เงินมาจากการทุจริต

เนื่องจากคนไทยโดยเฉพาะเยาวชนหลงใหลในวัฒนธรรมของต่างชาติที่ไม่พึงประสงค์ ขาดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของไทย ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมไทย พระมหากษัตริย์ของไทย โดยเฉพาะมหาราชของชาติไทย รัฐบาลจึงควรกำหนดให้วัฒนธรรมที่พึงประสงค์ที่ควรปลูกฝังให้เป็นวิถีชีวิต วัฒนธรรมที่พึงประสงค์มีดังนี้

- (๑) วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ
- (๒) วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันศาสนา
- (๓) วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์
- (๔) วัฒนธรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตย
- (๕) วัฒนธรรมเกี่ยวกับการดำรงชีวิต
- (๖) วัฒนธรรมเกี่ยวกับการทำงาน
- (๗) วัฒนธรรมเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกัน

๓.๖ การแสดงความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมการสัมมนา

ผู้ร่วมการสัมมนาได้แสดงความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีสาระสำคัญดังนี้

๓.๖.๑ นโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- (๑) รัฐบาลควรน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวาระแห่งชาติ และเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล
- (๒) รัฐบาลควรแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งระดับชาติและระดับจังหวัด คณะกรรมการระดับชาติควรมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ระดับจังหวัดควรมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

(๓) ควรมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เป็นนโยบายแห่งชาติที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

(๔) รัฐบาลควรให้ทุกภาคส่วนในสังคมทั้งภาครัฐ ภาคการเมือง ภาคสถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน ภาคสื่อมวลชน ร่วมในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นรูปธรรม ด้วยการผนึกกำลังอย่างจริงจัง จริงใจ และต่อเนื่อง

(๕) รัฐบาลควรประกาศว่าจะทำให้แผ่นดินไทยเป็นแผ่นดินแห่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในอีก ๓ ปีข้างหน้า เพื่อถวายเป็นพระราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงคุณธรรมอันประเสริฐ ผู้ทรงเป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจของคนไทยทั้งชาติ

(๖) เนื่องจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐศาสตร์ทางสายกลาง ได้รับการยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศ รัฐบาลไทยจึงควรน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเตรียมความพร้อมของประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก และเผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ประเทศต่างๆ ทราบ

(๗) ควรมีข้อความที่สนามบินสุวรรณภูมิว่าขอต้อนรับสู่ประเทศไทยแผ่นดินของเศรษฐกิจพอเพียง

(๘) ควรมีการอบรมนักการเมืองให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้นักการเมืองรู้จักพอเพียง ไม่ให้ใช้อำนาจในการทุจริตคอร์รัปชัน

(๙) ควรมีการให้รางวัลเพื่อเป็นการยกย่องบุคคลและหน่วยงานที่ปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างได้ผล สมควรเป็นแบบอย่างที่ดี

(๑๐) จัดให้มีการวิจัยการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ โดยรัฐบาลและหน่วยราชการต่างๆ ในการบริหารและพัฒนาประเทศ โดยบุคคลกลุ่มต่างๆ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศ รวมทั้งภาคธุรกิจเอกชน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่สมบูรณ์และถูกต้องว่า รัฐบาล หน่วยราชการ และภาคส่วนต่างๆ ในสังคม ได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้มากน้อยเพียงใด ได้ผลเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

๓.๖.๒ นโยบายเกี่ยวกับการศึกษา

(๑) การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาและที่กำลังดำเนินการอยู่ ยังไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควร ยังไม่สามารถพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาของชาติ

(๒) ควรนำพุทธปรัชญาการศึกษา คือ หลักไตรสิกขา ได้แก่ ศีลภาวนา จิตภาวนา และปัญญาภาวนา มาใช้ในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

(๓) ควรนำศาสนาเป็นรากฐานของการศึกษาตามปรัชญาการศึกษาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เพื่อให้การศึกษาลิคนที่มีความรู้ ความฉลาด คนเก่ง โดยเป็นคนดี มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ควบคู่จะได้ นำความรู้ ความฉลาด ความเก่งไปใช้ในทางสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง สังคม ประเทศชาติ ไม่นำความรู้ ความสามารถ ความเก่งไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ในการเอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ในการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง

(๔) ในการศึกษาทุกระดับควรมีหลักสูตรเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เยาวชน นักเรียน นักศึกษา มีความเข้าใจอย่างถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประพฤติปฏิบัติให้เป็นวิถีชีวิต

(๕) การศึกษาไม่ควรเน้นแต่ความเป็นเลิศทางวิชาการ เพราะการมีความรู้ (Knowledge) อย่างเดียวไม่เพียงพอ นอกจากมีความรู้จะต้องมีปัญญา (Wisdom) ควบคู่ด้วย คนที่มีความรู้

ควบคู่กับปัญญาจะเป็นคนที่มีความรอบรู้ รู้ว่าอะไรผิด อะไรถูก อะไรที่เป็นประโยชน์ อะไรที่ไม่เป็นประโยชน์ อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ

(๖) การศึกษาจะต้องสอนให้เยาวชน นักเรียน นักศึกษา มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสถาบันทั้งสาม ส่งเสริมสนับสนุนและปกป้องสถาบันทั้งสาม ให้มีความมั่นคงสถิตสถาพรตลอดไป

(๗) กระทรวงศึกษาธิการควรนำวิชาศีลธรรมกลับคืนมา เพราะศีลธรรมคือคำสั่งสอนของศาสนา ควรจัดให้มีการสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยเป็นประจำเช่นสมัยก่อน ปัจจุบันเยาวชนและประชาชนเป็นจำนวนไม่น้อยเหินห่างจากศาสนา ทำให้เป็นผู้ขาดศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้จิตใจและพฤติกรรมของคนเปลี่ยนไปในทางที่เสื่อม ตามคำกล่าวของท่านพุทธทาสภิกขุที่ว่า “ศีลธรรมไม่กลับมา โลกาวินาศ”

(๘) ควรส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการสอนพระพุทธศาสนาและวิชาศีลธรรมในสถานศึกษาทุกระดับ ควรถวายความรู้แก่พระสงฆ์เกี่ยวกับกลวิธีการสอนธรรมะ เพื่อให้เยาวชน นักเรียน นักศึกษา มีความสนใจในธรรมะ มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมของศาสนา นำหลักธรรมของศาสนาไปประพฤติปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง สังคม และประเทศชาติ

(๙) ปฏิบัติตามหลักการขององค์การยูเนสโกที่ว่า “การศึกษาเพื่อปวงชน ปวงชนเพื่อการศึกษา” (Education for All, All for Education) โดยให้ประชาชนทุกกลุ่ม ทุกระดับ มีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เป็นประโยชน์และเป็นธรรม

(๑๐) รัฐบาลควรจัดให้มีดัชนีชี้วัดผลสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง โดยใช้คุณภาพของคนเป็นดัชนีชี้วัด อาทิ ทำให้คนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

๓.๖.๓ นโยบายเกี่ยวกับศาสนา

(๑) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ใต้ทรงมีพระราชดำริสและได้พระราชทานพระบรมราโชวาทในหลายโอกาสว่า “พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ” จึงควรมีบทบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยว่า “พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ” เพื่อให้เป็นที่ยอมรับทั้งทางพฤตินัยและนิตินัย

(๒) ในปัจจุบันพระพุทธศาสนาต้องประสบปัญหาหลายประการ และมีภัยทั้งภายในและภัยภายนอก จึงควรมีการตราพระราชบัญญัติอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของพระพุทธศาสนา ให้สถิตสถาพรคู่กับสถาบันชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์

(๓) การบริหารกิจการคณะสงฆ์ยังมีปัญหาบางประการ เป็นการรวมอำนาจอยู่ที่มหาเถรสมาคม ควรมีการกระจายอำนาจเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านนิติบัญญัติโดยสังฆสภา ด้านบริหารโดยสังฆมนตรี ด้านตุลาการโดยพระวินัยธร จึงสมควรปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งใช้มาเป็นเวลานาน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

(๔) รัฐบาลควรจัดให้มีแผนทำนุบำรุงส่งเสริมศาสนาแห่งชาติ โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการทำนุบำรุงส่งเสริมศาสนา

ให้ศาสนาเป็นที่พึ่งที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ มีบทบาทในการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม พัฒนาสังคมและประเทศชาติ

(๕) รัฐบาลควรส่งเสริมสนับสนุนความเข้าใจอันดีและความร่วมมือระหว่างศาสนาทั้ง ๕ ที่ทางราชการรับรอง ได้แก่ พระพุทธศาสนา ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาซิกข์ นำพลังทางศาสนามาแก้ไขปัญหาสังคมโดยเฉพาะปัญหาความไม่สงบในจังหวัดภาคใต้

(๖) รัฐบาลควรส่งเสริมสถานภาพและบทบาทของสถาบันแม่ชี ให้แม่ชีได้รับการศึกษาอบรมให้มีความรู้ความสามารถ ทั้งในทางโลกและในทางธรรม มีบทบาทที่สำคัญในการสงเคราะห์ผู้ประสบความทุกข์ยากเดือนร้อน ในการอบรมสั่งสอนเยาวชนและประชาชน ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

(๗) รัฐบาลควรให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจการและการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง ๒ แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มมร.) และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) ส่งเสริมพระภิกษุที่สำเร็จการศึกษาให้มีบทบาทในการเผยแพร่หลักธรรมของศาสนาในบรรดาเยาวชนและประชาชน ในการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม และในการพัฒนาสังคม

(๘) รัฐบาลควรส่งเสริมการจัดตั้งและการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนที่สอนศาสนา โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ให้มีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผลยิ่งขึ้น เพื่อให้เยาวชนไทยเป็นศาสนิกชนที่ดี มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมของศาสนา ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา

(๙) รัฐบาลควรส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานและองค์การที่จัดให้มีการศึกษาอบรมด้านศาสนาและการพัฒนาจิตใจแก่เยาวชนและประชาชน เพราะจิตใจเป็นรากฐานที่สำคัญของชีวิต ควรจะได้รับการพัฒนาให้เกิดสมรรถภาพจิต คุณภาพจิต และสุขภาพจิต

(๑๐) นักการเมืองมีบทบาทที่สำคัญในการบริหารและพัฒนาประเทศ จึงควรได้รับการอบรมและการพัฒนาให้เป็นนักการเมืองที่มีคุณภาพ คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตน

๓.๖.๔ นโยบายเกี่ยวกับวัฒนธรรม

(๑) เยาวชนและประชาชนจำนวนไม่น้อยหลงใหลในวัฒนธรรมของต่างชาติ ที่ไม่เหมาะสม ไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเรื่องวัฒนธรรมของชาติ ไม่มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของชาติ ไม่อนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ ตามพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า “ผู้ใดรักษาวัฒนธรรม ผู้นั้นรักษาชาติ”

(๒) วัฒนธรรมแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ วัฒนธรรมทางวัตถุและวัฒนธรรมทางจิตใจ วัฒนธรรมทั้ง ๒ ประเภทจะต้องสมดุลกัน หากไม่สมดุลกัน บ้านจะไม่สงบสุข ในปัจจุบันวัฒนธรรมทางวัตถุได้ล้ำหน้ากว่าวัฒนธรรมทางจิตใจมาก ทำให้เกิดช่องว่างที่ห่างไกลระหว่างวัฒนธรรมทั้งสอง รัฐบาลจึงควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมทางจิตใจ

(๓) วัฒนธรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมไทยคือวิถีชีวิตของคนไทย ที่เรียบง่าย มีความพอเพียง ไม่โลภมาก มีความเมตตากรุณาต่อกัน มีความเห็นอกเห็นใจกัน ไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่น และสังคม มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ในระยะเวลาที่ผ่านมาวิถีชีวิต

วัฒนธรรมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของวัตถุนิยมและโลกาภิวัตน์ รัฐบาลควรมีแผนงานและยุทธศาสตร์ ในการอนุรักษ์และส่งเสริมวิถีชีวิตวัฒนธรรมไทยของคนไทย โดยเฉพาะเยาวชนของชาติ

(๔) ในปัจจุบันมีวัฒนธรรมที่พึงประสงค์และวัฒนธรรมที่ไม่พึงประสงค์ วัฒนธรรมที่พึงประสงค์เป็นวัฒนธรรมที่สร้างสรรค์ ทำให้เกิดความเจริญ ความก้าวหน้า ความมั่นคง เช่น วัฒนธรรมประชาธิปไตย ส่วนวัฒนธรรมที่ไม่พึงประสงค์เป็นวัฒนธรรมที่ไม่สร้างสรรค์ ทำให้เกิดความเสื่อม ความเสียหาย ความแตกแยก และความแตกร้าง เช่น วัฒนธรรมวัตถุนิยม วัฒนธรรมอำนาจนิยม วัฒนธรรมใช้ ความรุนแรง วัฒนธรรมเงินไม่มา กาไม่เป็น รัฐบาลควรชี้แจงให้เยาวชนและประชาชน มีความรู้และความเข้าใจ ที่ถูกต้องในเรื่องวัฒนธรรมที่พึงประสงค์และวัฒนธรรมที่ไม่พึงประสงค์ รัฐบาลควรส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรม ที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนในสังคม

(๕) วัฒนธรรมที่พึงประสงค์ที่รัฐบาลควรส่งเสริมสนับสนุน ได้แก่ วัฒนธรรม เกี่ยวกับสถาบันชาติ วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันศาสนา วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ วัฒนธรรม ประชาธิปไตย วัฒนธรรมเกี่ยวกับการดำรงชีวิต วัฒนธรรมเกี่ยวกับการทำงาน วัฒนธรรมเกี่ยวกับการอยู่ ร่วมกันในสังคม

(๖) รัฐบาลควรใช้มิติทางวัฒนธรรมในการส่งเสริมความสามัคคี ความสมานฉันท์และ ความปรองดองของคนในชาติ โดยปฏิบัติตามพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทาน ในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ ได้แก่ การที่ทุกคนคิด พูด ทำ ด้วยความเมตตา มุ่งดี มุ่งเจริญต่อกัน(เมตตาธรรม) แต่ละคนช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ประสานงาน ประสานประโยชน์กัน ให้งาน ที่ทำสำเร็จผลทั้งแก่ผู้อื่นและ แก่ประเทศชาติ(สามัคคีธรรม) ทุกคนประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในความสุจริต ในกฎกติกา และในระเบียบแบบ แผนโดยเท่าเทียมเสมอกัน(สุจริตธรรม) และพยายามทำความเห็นของตนให้ถูกต้อง เทียงตรง และมั่นคง อยู่ในเหตุผล(ความเที่ยงธรรม)

(๗) รัฐบาลควรส่งเสริมให้คนไทยทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกอาชีพ รวมทั้งนักการเมือง ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักธุรกิจ นัอมนาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต วัฒนธรรมในการทำงาน วัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคม เพื่อให้แผ่นดินไทยเป็นแผ่นดินแห่งปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

(๘) ในปัจจุบันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรง มีผลกระทบ ต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ความมั่นคงของสังคม และความเจริญก้าวหน้าของประเทศ ปัญหาการทุจริต คอร์รัปชันได้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นและเพิ่มมากขึ้น มีการทุจริตในทุกวงการ มีการทุจริตเชิงนโยบาย มีการ ร่วมมือและประสานงานกันระหว่างหลายฝ่าย รัฐบาลควรดำเนินการอย่างเข้มแข็งจริงจังในการแก้ปัญหาการ ทุจริตคอร์รัปชัน โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ โดยการสร้างค่านิยมที่สร้างสรรค์ การปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริต การมีธรรมาภิบาล การปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา พระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

(๙) ในปัจจุบันได้มีการกล่าวโจมตี สถาบันพระมหากษัตริย์อย่างเปิดเผย โดยที่สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันหลักแห่งความมั่นคงของชาติ เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทย ทั้งชาติ เป็นสถาบันที่ปกป้องคุ้มครองประเทศชาติให้ดำรงความเป็นเอกราชอธิปไตย มีความร่มเย็น

เป็นสุขมาจนปัจจุบันนี้ รัฐบาลจะต้องปกป้องคุ้มครองสถาบันพระมหากษัตริย์ในทุกวิถีทาง และใช้มิติทางวัฒนธรรมเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ด้วยการเผยแพร่ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ของไทยทั้งอดีตและปัจจุบัน เพื่อให้คนไทยทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกอาชีพ ตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นของสถาบันพระมหากษัตริย์ มีความจงรักภักดี ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างแท้จริง ประพฤติปฏิบัติตามรอบพระยุคลบาท พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

(๑๐) แม้ประเทศไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ใน พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นเวลาเกือบ ๘๐ ปีแล้ว แต่ประเทศไทยยังไม่เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง ยังไม่เป็นประชาธิปไตยโดยประชาชน ของประชาชน และเพื่อประชาชน เหตุผลสำคัญประการหนึ่งเป็นเพราะนักการเมือง ข้าราชการ และประชาชนจำนวนมากไม่ยอม ชาติอุดมการณ์ประชาธิปไตย ชาติวัฒนธรรมประชาธิปไตย รัฐบาลและทุกภาคส่วนในสังคมจึงต้องร่วมกันอย่างเข้มแข็ง จริ่งใจ จริ่งจิง และต่อเนื่อง ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมประชาธิปไตย คือ ประชาธิปไตยที่มีธรรมาธิปไตยเป็นรากฐานที่สำคัญ ยึดถือความเป็นธรรม ความถูกต้อง การเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติ การใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง เป็นประโยชน์และเป็นธรรม การคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตน และพรรคพวก

๔. ความเห็นและข้อเสนอแนะเรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

๔.๑ นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รัฐบาลควรดำเนินการดังนี้

๔.๑.๑ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวาระแห่งชาติ และเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ และมาตรา ๘๓ เป็นการถวายพระราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ผู้ทรงคุณธรรมอันประเสริฐ ผู้ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ ในมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

๔.๑.๒ จัดให้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนประเทศไทยให้เป็นแผ่นดินแห่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใน พ.ศ. ๒๕๕๘ ควรแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจแห่งชาติ ทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด จัดทำยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยหน่วยราชการ และภาคส่วนต่างๆ ของสังคม จัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างเหมาะสมและเพียงพอ จัดให้มีดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ติดตามประเมินผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยราชการ และภาคส่วนต่างๆ ในสังคม

๔.๑.๓ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นยุทธศาสตร์ในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทย ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

๔.๑.๔ พัฒนาประเทศไทยเป็นแบบฉบับที่ดีของแผ่นดินแห่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และควรมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นเศรษฐศาสตร์ทางสายกลางและได้รับการยอมรับจากองค์การสหประชาชาติ ไปสู่ประเทศสมาชิกอาเซียนและประชาคมโลก

๔.๑.๕ ในบริบทของการศึกษา จัดให้มีหลักสูตรปรัชญาของการศึกษาในทุกระดับการศึกษา ในบริบทของศาสนา รัฐบาลควรให้สถาบันศาสนาทุกศาสนาร่วมเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในบริบทของวัฒนธรรม รัฐบาลส่งเสริมให้วัฒนธรรมแห่งความพอเพียง การยึดถือทางสายกลางเป็นวิถีชีวิตของคนไทย

๔.๒ นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการศึกษา รัฐบาลควรดำเนินการดังนี้

๔.๒.๑ ปรับปรุงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองให้เหมาะสม โดยกำหนดเป้าหมาย การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยมีการปฏิรูปคนไทย ยุคใหม่ การปฏิรูปสังคมยุคใหม่ การปฏิรูปคุณภาพของประชาธิปไตยยุคใหม่

๔.๒.๒ นำปรัชญาการศึกษา ซึ่งเป็นภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ได้แก่ พุทธปรัชญาการศึกษา ปรัชญาการศึกษาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาธีรราชเจ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช ผู้ทรงได้รับการถวายพระราชสมัญญา “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน”

๔.๒.๓ จัดให้มีการสอนเรื่องศาสนาและการพัฒนาจิตใจในทุกระดับการศึกษา เพื่อให้เยาวชน นักเรียน นักศึกษา มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ และเป็นภูมิคุ้มกัน จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจ เพื่อพัฒนาจิตใจให้เป็นจิตใจที่มีสมรรถภาพ จิตใจที่มีคุณภาพ และจิตใจที่มีสุขภาพ เพราะจิตใจเป็นรากฐานที่สำคัญของชีวิต หากจิตใจไม่ได้รับการพัฒนา การพัฒนาด้านต่างๆ จะมีปัญหาและไม่บรรลุผลสำเร็จ ตามคำกล่าวที่ว่า “จะพัฒนาอะไรก็ติด ถ้าจิตไม่พัฒนา”

๔.๒.๔ จัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดีแก่คนไทยทุกกลุ่ม ให้มีจิตสำนึกในบุญคุณของแผ่นดินซึ่งเป็นที่เกิดที่อาศัย มีความกตัญญูต่องานที่ต่อพระมหากษัตริย์และบุคคลสำคัญของชาติ ผู้ที่ได้รับการรักษาเอกราชและอธิปไตยของชาติ ทำนุบำรุงบ้านเมืองให้ดำรงความเป็นไทยและมีความสุขจนทุกวันนี้ นำวิชาหน้าที่พลเมืองดี และวิชาประวัติศาสตร์กลับมาไว้ในหลักสูตร เพื่อให้คนไทยได้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ใช้สิทธิและหน้าที่อย่างเหมาะสมและถูกต้อง รู้จักประวัติศาสตร์ของชาติไทยที่ได้เสียสละชีวิตเลือดเนื้อรักษาเอกราชอธิปไตยของไทย ทำนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองเป็นมรดกตกทอดมาจนทุกวันนี้

๔.๓ นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับศาสนา รัฐบาลควรดำเนินการดังนี้

๔.๓.๑ กำหนดการทำนุบำรุงส่งเสริมศาสนาเป็นนโยบายที่สำคัญของชาติ ควรจัดให้มีการทำแผนทำนุบำรุงส่งเสริมศาสนาแห่งชาติ เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการทำนุบำรุงส่งเสริมศาสนา ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๙ และมาตรา ๘๓

๔.๓.๒ จัดทำแผนและยุทธศาสตร์การทํานุบํารุงส่งเสริมศาสนา ทั้งศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ศาสนบุคคล และศาสนธรรม เพื่อให้ศาสนามีบทบาทสำคัญในการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม การพัฒนาสังคม การส่งเสริมความสามัคคีของประชาชนในชาติ รวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาชีวิต ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๙

๔.๓.๓ เร่งรัดการตราพระราชบัญญัติอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา เพื่อให้เป็นกฎหมายลูกรองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๙ และควรเร่งรัดการปรับปรุงพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งใช้มานาน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารคณะสงฆ์ และแก้ไขปัญหาหลายประการที่เกิดขึ้นแก่พระพุทธศาสนา

๔.๓.๔ แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมศาสนาสัมพันธ์แห่งชาติเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของศาสนาต่างๆ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาคัดแย้งระหว่างศาสนา ที่อาจเกิดขึ้น

๔.๔ นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับวัฒนธรรม รัฐบาลควรดำเนินการดังนี้

๔.๔.๑ กำหนดวัตถุประสงค์ของการอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมให้ชัดเจน โดยอย่างน้อยควรมีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ และสร้างสรรค์การใช้มิติวัฒนธรรมในการพัฒนาสังคม รวมทั้งการพัฒนาการเมืองการปกครองและพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า

๔.๔.๒ ควรเร่งรัดการพัฒนาวัฒนธรรมด้านจิตใจ ให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับความเจริญของวัฒนธรรมทางวัตถุ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ทันสมัยและประเทศที่พัฒนาแล้ว ไม่ใช่ประเทศที่ทันสมัยแต่ปราศจากการพัฒนาตามคำกล่าวหา

๔.๔.๓ ส่งเสริมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์และสร้างสรรค์ในด้านต่างๆ คือ วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันศาสนา วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ วัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต วัฒนธรรมในการทำงาน วัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคม

๔.๔.๔ เผยแพร่และปลูกฝังวัฒนธรรมประชาธิปไตย ในบรรดานักการเมือง ข้าราชการ เยาวชน และประชาชน เพื่อให้คนไทยทุกกลุ่มมีอุดมการณ์ประชาธิปไตย ปฏิบัติตามวัฒนธรรมประชาธิปไตย ซึ่งมีหลักการที่สำคัญคือการใช้เหตุผล การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง เป็นประโยชน์และเป็นธรรม การมีธรรมาภิบาล การเห็นประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ของตนเองและพรรคพวก